ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ
“БРАТЯ ЕВЛОГИЙ И ХРИСТО ГЕОРГИЕВИ
4300, гр.Карлово, ул.Т.Каблешков №1, тел.: 0335/95636, www.tmtkarlovo.com, e-mail: info - 1601364@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ:
инж. ТАНЬО ТОПАЛСКИ
Директор на Професионална гимназия
„Братя Евлогий и Христо Георгиеви“
гр.Карлово

П Р О Г Р А М А

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

В ПГ „БРАТЯ ЕВЛОГИЙ И ХРИСТО ГЕОРГИЕВИ“ – ГР.КАРЛОВО

гр.Карлово, 2023 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви" – гр.Карлово за превенция на ранното напускане на образователната система:

1. Закон за предучилищно и училищно образование /ЗПУО/
2. Държавни образователни стандарти /ДОС/ по чл.22 от ЗПУО
3. Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот
4. Национална стратегическа референтна рамка
5. Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
6. Национална програма за интеграция на деца със специални образователни потребности /Стандарт за приобщаващо образование/
7. Съвместен меморандум по социално включване на Република България
8. Национална програма и план за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст
9. Национална стратегия за въвеждане на ИКТ в българските училища
10. Стандарт за придобиване на квалификация по професия
11. Наредба за осигуряване на качеството в професионално образование и обучение
12. Национална програма за развитие на физическото възпитание и спорта
13. Областни и общински стратегически мерки за превения на отпадането
14. Решение № 100 от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна възраст.

Настоящата Програма за превенция на ранното напускане в Професионална гимназия „Братя Евлогий и Христо Георгиеви", град Карлово ще бъде доразвита след приемане на националните стратегически документи и плановете към тях.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни.
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивна училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност.
3. Координираните мерки на всички нива.
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в три основни направления:

1. **Превенция на преждевременно напускане на училище в ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви" – гр.Карлово** чрез:

1.1. Анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система.

1.2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременно напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.

1.3. Планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане.

2. **Интервенция** срещу преждевременно напускане на училище чрез:

2.1. Повишаване на участието и ангажираността на родителите.

2.2. Утвърждаване на индивидуалното и груповото наставничество.

2.3. Кариерно ориентиране и консултиране.

3. Политики за **компенсиране** на ефекта от преждевременно напускане на училище:

3.1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я.

3.2. Завръщане на преждевременно напусналите ученици към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: дистанционна, вечерна, задочна, кореспондентска, самостоятелна.

3.3. Участие на преждевременно напусналите ученици в курсове за огрaмотяване, допринасящи за социална интеграция и включване в пазара на труда.

3.4. Популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно – консултантски центрове, регионални и местни центрове.

3.5. Създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултатите.

3.6. Кариерно ориентиране и консултиране, които съдействат за информиран избор на образователен професионален път от семейството и детето, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.

II. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Икономически причини.
2. Социални причини.
3. Образователни причини.
4. Етнокултурни причини.
5. Институционални причини.
6. Причини, свързани със здравен статус.

Социално-икономически причини:

- Лошото качество на живот на определени социални слоеве.
- Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите /учебници, тетрадки, дрехи, храна и други/.
- Поради задължения да гледа по-малкия си брат/сестра.
- Използване на детето, непосещаващо училище, като трудов ресурс, подпомагащ формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.

Образователни причини:

- Затруднения при усвояването на учебния материал.
- Слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да посещава училище
- Наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители.

Етнокултурни причини:

- По-ранното встъпване в брак.
- Страх на родителите поради опасност от откradване.
- По-ниска ценност на образованието.

Психологически причини:

- Чувство за неуспех.
- Отчуждаване от натрупания училищен опит, неувереност в себе си.
- Самовъзприемане: „нямах късмет“, „не ми провървя“, усещане за ограничен контрол върху събитията.

Институционни причини:

Като такива могат да се квалифицират координирания подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременно напускане на училище, недостатъчно ефективния контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Основната част на отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременно напусналите училище.

Причини свързани със здравния статус:

В контекста иа политиките за развитие на приобщаващото образование продължават тенденциите за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременно напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на училищата за приобщаване на тези ученици. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Професионална гимназия „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово работи по проблема за намаляване на учениците отпаднали от училище, като залага на последователни политики в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията за развитието, подчинени на принципите на:

- Всеобхватност на дейностите –осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на обща воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес.
- Публичност и прозрачност на цялостната политика – чрез интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добри практики.
- Обратна връзка с институциите, родителите, класните ръководители, учениците и учителите.
- Приемственост – чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.
- Идентифициране на рисковите фактори – доклад анализи на класните ръководители.

Политиките и мерките, които Професионална гимназия „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово предприема за преодоляване на причините за отпадане, са подчинени на националните, областните и общински стратегически мерки, като се отчита спецификата на училището и нуждите на всеки ученик.

Политиките и мерките в Професионална гимназия „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. .Карлово, произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите ученици, по-ниска самооценка, притеснения за родителите на момичетата от ромски етнос да бъдат откраднати.

Мерки: Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на учениците от ромски произход, учениците със специални образователни потребности, както и изоставени от

семейства, заминали в чужбина или оставени в институции.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие на отдел „Закрила на детето", при необходимост и Детска педагогическа стая.

3. Липса на грижи от страна на изоставени деца за по-малки братя и сестрички, както и за болни членове на семейството.

Мерки: оказване на социална помощ – чрез дарения, както и получаване на социални стипендии и помощи от различни неправителствени организации.

4. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на ученика. Изразява се в неконтролиране на часове за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на ученика, непроверяване на изучаваното през деня, както и подготовката на ученика за следващия ден – домашни работи, изпълнение и на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители с ръководството, класните ръководители и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. Чести конфликти между агресивни родители – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: в най-честите случаи училището се превръща в единствено защитено място за ученика и класния ръководител поема грижите за ученика в образователната институция.

6. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки : Осигуряване на непрекъснати форми на информираност на подрастващите за сексуалното им развитие, както и включването им в обучителни семинари и лекционни курсове, залягане в тематичните разпределения на актуални за младежкото развитие теми, осигуряване на възможност за продължаването на прекъсналите ученици в самостоятелна форма на обучение.

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията на отпадането са:

- Предприемане на училищни политики и стратегически мерки, подчинени на областната и общинската програма за образователна интеграция на децата и учениците от ромската общност.
- Управление на информацията за преждевременно напусналите училище. Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи.
- Координиране действията на класните ръководители с тези на училищното ръководство.
- Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант.
- Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за последиците от агресията и насилието в училището.
- Провеждане на обучение за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти.
- Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма.
- Насърчаване включване в образованието на рисковите групи и развиване на

приобщаващото образование.

- Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
- Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти: насочване на ученика към занимания, съобразни с неговите потребности, индивидуална подкрепа на ученика от занимания, съобразени с неговите потребности, индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава /наставничество/, участие и на ученика в дейности в полза на класа и училището, други дейности, определени в Правилника за дейността на училището.
- Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на училище.
- Повишаване на качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна интерактивна среда.
- Поставяне на ученика в активна позиция по отношение на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал.
- Превръщане на училището в приятно и желано място за учениците чрез използване на иновативни педагогически методи и форми на преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания.
- Извършване на ефективна диференцирана работа с ученици с намалена успеваемост.
- Подготовка на учениците за продължаване на образованието – професионално ориентиране на учениците, завършващи XII клас с експерти от регионалната служба по заетост.
- Привеждане дисциплината на учениците в съответствие с новите обществени реалности.
- Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес.

Осъществяване на оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез целенасочена образователно-възпитателна работа, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности – извънкласни дейности за превенция на поведението на ученици с риск от отпадане, провеждане на дискусия с ученици по предложени от тях теми, засягащи актуален проблем, възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се мотивират и успяват.

- Гражданско образование и работа с родителската общност „Училище за родители“.
- Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.
- Организиране на дарителска кампания.
- Утвърждаване на превантивна възпитателна работа в училище с акцент всеки свободен учител да отговаря за отстранените от час ученици.

Здравно образование и възпитание – лекции, беседи, семинари свързани с обучението на учениците по:

- Наркомания, алкохол, тютюнопушене.
- Сексуално образование и предпазване от СПИН.
- Продължаване на превантивната възпитателна работа на класните ръководители като дейностите се интегрират с цел оказване на помощ с местната Комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни.
- Поставяне на приоритет в работата на класните ръководители формирането на личностни умения у учениците за адекватно социално поведение в съвременните динамични обществено-икономически условия.
- Извънкласни и извънучилищни дейности
- Активно участие на ученическия съвет.
- Участие при планиране дейността на часа на класа.
- Лекция в час на класа „Деца помагат на деца“.
- Създаване съвместно с класния ръководител на условия за личностна изява на всеки

ученик.

- Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес.
- Тясно сътрудничество между училището и семейството при превантивна работа с деца, застрашени от негативни влияния /хазарт, секти, наркомания, употреба и алкохол и тютюнопушене/.
- Формиране на екип за разработване на дейностите по превенция от отпадане и залагането им в комплексната планираща и отчетна документация.

III. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО В УЧИЛИЩЕ

IV. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на политиките	***Отговорник***	***Срок за изпълнение***	***Индикатори***
I. МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО			
1.1.Осигуряване на позитивна образователна среда -училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление			
1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците /ежемесечни справки, писма/	Класните ръководители, ЗДУД	ежемесечен	Бр.отсъствия Бр.преместени ученици
2. Инициране на информационна кампания за намаляване на риска от преждевременно напускане на училище чрез изработване на табла и брошури	Л. Серкьова А. Лишева	2023/2024 г.	Брой табла Брой брошури
3. Планиране и осъществяване на контрол за редовно вписване на отсъствията на учениците в ЗУД и подаване на данните към Регистъра за	ЗДУД	2023/2024 г.	Брой извършени проверки

движение на учениците			
4. Работа по Национални програми и проекти като мярка за осигуряване на качествено образование и превенция на отпадащите ученици	Директор, учители	2023/2024 г.	Брой НП Брой проекти
5. Повишаване на броя на учениците, обхванати в извънкласни и извънучилищни дейности.	Директор, ЗДУД	2023/2024 г.	Брой обхванати ученици
1.2 Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище			
1. Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище	Директор, ЗДУД	2023/2024 г.	Брой обучени учители
2. По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост	учители	2023/2024 г.	Брой извършени проверки
3. Планиране и реализиране на обучение, ориентирано към потребностите на всеки ученик - личностно ориентиран подход	учители	2023/2024 г.	Брой проверки
4. Анализиране на резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати	учители	2023/2024 г.	резултати
5. Анализ на движението на учениците и причини за напускането им	Кл. ръководители, ЗДУД	2023/2024 г.	Брой напуснали ученици

II. ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ			
2.1.Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			
1. Разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи	Директор, ЗДУД, класни ръководители	2023/2024 г.	Брой срещи
2. Сътрудничество с различни организации- Дирекция „Социално подпомагане", отдел „Закрила на детето", фирми и др.	ЗДУД	2023/2024 г.	Брой срещи
2.2.Утвърждаване на индивидуално и групово наставничество			
1. Планиране на дейности в плана на класния ръководител, насочени към идентифициране на ученици в риск и индивидуалното им консултиране	Класните ръководители	2023/2024 г.	Брой проведени срещи
2. Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици	Класни ръководители	2023/2024 г.	Брой инициативи
III.ПОЛИТИКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ ЕФЕКТА – „ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ"			
1.Отчет на дейностите и мерките по програмата	Директор, ЗДУД	В края на всеки срок	Брой отчети

Настоящата програма за превенция на ранното напускане на училище в ПГ „ Братя Евлогий и Христо Георгиеви" – гр. Карлово за учебната 2023/2024 г. може да се променя и актуализира по реда на нейното приемане.

Настоящата програма за превенция на ранното напускане на училище в ПГ „ Братя Евлогий и Христо Георгиеви" – гр. Карлово за учебната 2023/2024 г. е приета на ПС № 12 от 12.09.2023 г. и е утвърдена със заповед № РД 06 - 1243/12.09.2023 г. на Директора на училището.

ИЗГОТВИЛ:

Председател: Севдалина Чалъкова
Член: Йорданка Загорчева